

Kunnskapsdepartementet

Deres ref.:

Vår ref.:

15/1266 - 2 / BNNY

Dato:

02.03.2016

Høringsuttalelse om forslag til endring i forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning

Bakgrunn

Språkrådet viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 7. desember 2015 om forslag til endring i forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning.

Vi viser også til St.meld. nr. 35 (2007–2008) *Mål og mening. Ein heilskapleg norsk språkpolitikk* (språkmeldingen) som et bredt stortingsflertall har sluttet seg til. I denne meldingen er den overordnede målsettingen «å sikra det norske språkets posisjon som eit fullverdig, samfunnsberande språk i Noreg», der en med «fullverdig» blant annet mener at «(det norske språket) har utvikla eit spesialisert ordforråd som gjer at det er i levande bruk i alle delar av samfunnet, på alle språklege bruksområde og i alle språklege bruksfunksjonar» (punkt 1.1.3). Norsk fagspråk er framhevet som et særlig felt å styrke for at norsk språk skal være samfunnsbærende. Språkpolitikken er tverrsektoriell, noen som betyr at alle fagdepartementer må ta et språklig ansvar for sin sektor.

Vi viser også til det ansvaret de høyere utdanningsinstitusjonene har for å vedlikeholde og videreutvikle norsk fagspråk, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-7, som departementet også selv viser til i høringsbrevet.

Språkrådets vurdering

Språkrådet mener at det på bakgrunn av ett særskilt tilfelle er svært uheldig å innarbeide en mulighet for dispensasjon fra kravet om å kunne formidle ingeniørfaglig kunnskap på norsk i rammeplanen for ingeniørutdanning.

Forventningene om internasjonalisering av høyere utdanning i Norge må ikke gå på bekostning av ansvaret institusjonene har for å vedlikeholde og videreutvikle norsk fagspråk. Vi ser at mer og mer av utdanningen foregår på engelsk. Ingeniørutdanningen er et stort utdanningsfelt med mange studenter. En undersøkelse Språkrådet fikk utført blant studenter høsten 2014, viser at nettopp

ingeniørfag, sammen med realfag/naturvitenskap, er det fagfeltet som har mest undervisning på engelsk. Samtidig viser både en undersøkelse foretatt blant ledere i norsk næringsliv høsten 2015 og en undersøkelse foretatt blant tillitsvalgte i bransjene industri og bygge- og anleggsvirksomhet vinteren 2016 at norsk blir brukt i langt de fleste bedriftene i Norge. Det er kun 1–2 prosent som svarer at de ikke bruker norsk. Dette viser at det er svært viktig å holde fast på kravet om å kunne formidle ingeniørfaglig kunnskap både skriftlig og muntlig på norsk.

I *Mål og mening* s. 124 er det også lagt til grunn at alle institusjonene i universitets- og høyskolesektoren «utformar individuelt tilpassa språkstrategiar». En kartlegging Språkrådet foretok våren 2014 viser at de aller fleste universitetene hadde utformet en individuelt tilpasset språkstrategi, mens det samme var tilfelle for kun 25 pst. av høyskolene. Etter en del sammenslåinger i sektoren siden 2014 kan denne situasjonen ha endret seg. Etter en undersøkelse blant vitenskapelig ansatte ved institusjonene høsten 2013, vet vi at kun 1 av 4 ansatte med undervisningsansvar visste om det fantes et språkpolitisk dokument for den institusjonen der de arbeidet. På spørsmål om det fantes et slikt dokument på avdelings-, institutt- eller fakultetsnivå ved institusjonen, var det enda færre som visste om det fantes, under 1 av 10. Dette tyder på at institusjonene legger for lite vekt på å følge de språkpolitiske retningslinjene som de selv har vedtatt.

Det er et betydelig etterslep i videreutvikling av norsk fagterminologi innenfor de ulike ingeniørfagene. Det blir i liten grad utviklet flerspråklige termlister, og ekisterende fagordbøker har ikke blitt oppdatert nevneverdig på mange år. Norsk fagspråk for de ulike ingeniørfagene er derfor avhengig av at det blir brukt på alle undervisningsnivåer innenfor den aktuelle utdanningen. Bruk av norsk fagspråk i ingeniørutdanningen gjør at studentene behersker et norskpråklig begrepsapparat i yrkeslivet etter endt studieførløp.

Språkrådet mener at det ut fra dette er vanskelig å se behovet for en generell formulering i rammeplanen om mulighet til dispensasjon. Dette vil åpne for at andre også vil kunne søke om dispensasjon fra norskkravet så lenge det som ligger til grunn for søknaden, kan defineres som «særlige tilfelle». En slik endring vil sende et uheldig signal til universitets- og høyskolesektoren på et tidspunkt da arbeidet heller burde vært rettet mot å styrke norsk fagspråk. Språkrådet er redd for at en slik mulighet for unntak vil kunne svekke videreutviklingen og vedlikeholdet av norsk fagspråk innenfor ingeniørfaget.

Vennlig hilsen

Åse Wetås
direktør

Nina Teigland
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.